

FOLKPARTIETS PROGRAM 1934

Förbättrandet av vårt folks andliga, ekonomiska och sociala livsbetingelser på den medborgerliga likställighetens grund, ett ansvarskännande, förtroendefullt samarbete mellan de skilda folkgrupperna och en lagbunden samhällsordning äro förutsättningarna för vårt lands välfärd och utgöra de mål, för vilka partiet manar till samling kring följande program:

Demokratins värnande.

Värnandet av den folkliga självstyrelsen är en huvuduppgift för partiet. Varje hot mot denna självstyrelse och varje tendens till diktatursträvanden måste avvisas, från vilket håll de än må komma.

Frihet utan självsvald, rättvisa utan godtycke och mannamån, kvinnans likställighet, samvets-, tanke-, yttrande- och föreningsfrihet skola värnas samtidigt som demokratiens oarter stävjas.

Fred och försvar.

Partiet hävdar grundsatsen, att fred och rätt skola upprätthållas mellan folken, och anser därför, att vårt land bör energiskt fullfölja arbetet för skapandet av en internationell fredlig rättsordning. I överensstämmelse härmed bör Sveriges insätta all sin kraft på att hindra upprustning och främja en allmän nedrustning. Vapenindustrien bör underkastas effektiv internationell kontroll.

Världsförhållandena kräva dock alltjämt ett ändamålsenligt ordnat försvarsväsen. Så länge detta är fallet måste därför de nödvändiga offren göras och vår försvarskraft upprätthållas efter måttet av våra ekonomiska resurser. Under hänsyn härtill och med strängt utnyttjande av alla förefintliga besparingsmöjligheter böra försvarets olika grenar anpassas efter teknikens erfarenheter och vårt försvarspolitiska läge. I försvarets eget intresse bör en demokratisk anda präglas såväl försvarsorganisationen som förhållandet mellan befäl och trupp.

Näringspolitiken.

Statens strävanden på näringslivets områden måste taga sikte på att skapa välstånd för hela folket och icke endast för vissa samhällsklasser.

Partiet ser i enskild företagsamhet och handels frihet förutsättningarna för ett blomstrande näringsliv. Åtgärder, som innebära avsteg från dessa grundsatser och vilka framtvings av övermäktiga internationella förhållanden böra avvecklas, så snart världen återvinner ekonomisk hälsa. I konsekvens härmed vill partiet verka för rivandet av de skrankor, som hindra handelsutbytet mellan nationerna.

I den mån inskränkningar i den fria ekonomiska samfärdseln även i fortsättningen visa sig oundgängligen nödvändiga, böra dessa så vitt möjligt ges karaktär av mellanfolkliga överenskommelser till reglering av varuutbytet.

Partiet vill verka för att handel, hantverk och småindustri uppmuntras.

Banker, truster eller andra monopolbildningar böra verksamt kontrolleras samt bestämmelserna om granskning av industriella och andra ekonomiska sammanslutningars förvaltning göras effektiva.

Jordbruket.

Landets modernäring måste alltjämt betraktas som en huvudfaktor i vårt ekonomiska liv. Ett självständigt och bärkraftigt jordbruk är också en av de grundvalar, varpå vår samhällsbyggnad vilar. Arbetet på dess höjande måste därför planmässigt fullföljas och existensmöjligheterna för landsbygdens folk bevaras och utvecklas. Särskilt i nuvarande betryckta läge bör jordbruket av statsmakterna på ett verksamt och praktiskt sätt stödjas. Jämväl fiskerinäringens intressen böra beaktas. Jordbruksarbetarnes befogade önskemål böra i olika hänseenden bättre än hittills tillgodoses.

Egnahemsrörelsen bör främjas och kraftiga statsåtgärder vidtagas i syfte att trygga tillkomsten av självständiga brukningsdelar med tillräcklig bärkraft.

Arbetsfreden.

Partiet hävdar energiskt den enskildes rätt till fri arbetsutövning. Åtgärder böra vidtagas för att på lagstiftningens väg hindra övergrepp från de fackliga sammanslutningarna å såväl arbetsgivare- som arbetaresidan. Frågan om rättsskydd för tredje man vid arbetstvister och andra ekonomiska konflikter måste snarast bringas till sin lösning.

Arbetskonflikter, varigenom vitala samhällsintressen sätts i fara, böra lösas genom obligatorisk skiljedom eller annat förfarande.

Arbetslöshetspolitiken.

Arbetslösheten måste från det allmännas sida bekämpas med alla de medel, som inom ramen för ett sunt samhällsekonomiskt system stå till förfogande. Framförallt böra effektiva åtgärder vidtagas för att införa de arbetslösa i den normala produktionsprocessen, därvid arbetslösheten bland ungdomen måste ägnas större uppmärksamhet än hittills.

De oförvällat arbetslösa, vare sig kroppsarbetare eller tillhörande andra yrken, böra i första hand hjälpas genom tillhandahållande av arbete, och kontantstöd bör så långt möjligt undvikas. Hjälpformerna måste vara så anordnade, att en återgång till normala försörjningsförhållande underlättas.

Socialpolitiken.

Omsorgen om fattiga och hjälplösa är en samhällsuppgift, som icke får eftersättas. Denna omvårdnad måste emellertid vila på en sund ekonomisk grund. Större planmässighet bör härvidlag eftersträvas och de olika sociala hjälpformerna samordnas.

Den enskildes sparsamhet och omsorg om sin egen bärgning äro samhällseliga värden, som vid all hjälpverksamhet böra noga beaktas. Det allmännas hjälpåtgärder böra därför avvägas så, att denna omsorg tillvaratages och uppmuntras. Den alltmer framträdande tendensen att i oträngt mål söka samhällets bistånd bör kraftigt bekämpas.

Finanserna och skattepolitiken.

Partiet kräver sträng sparsamhet i den allmänna hushållningen, begränsning av förvaltningsapparaten och en försiktig lånepolitik.

Den statliga inkomstbeskattningen bör avpassas så, att behörig hänsyn tages till näringslivets intressen och till den enskilda förmögenhetens större bärkraft. Den kommunala beskattningen bör reformeras i sådan riktning, att skuldbelastad fastighet kan erhålla lättnad i garantiskatten.

Fortsatta åtgärder böra snarast vidtas gör genomförandet av en rationell kommunal skatteutjämning, främst genom överflyttning av tyngande förvaltningsuppgifter till staten och till större kommunala enheter.

Valsättet.

Valen till riksdagens andra kammare och landstingen böra reformeras i sådan riktning, att personval främjas och större rättvisa ernås vid mandatfördelningen.

Nykterhetsfrågan.

Partiet ser i bekämpandet av alkohlskadorna en av sina främsta uppgifter. Det vill därför medverka till rusdrycksbrukets tillbakaträngande genom upplysning och lagstiftning, därvid även frågan om höjd beskattning bör tagas under övervägande. Det enskilda och kommunala vinstintresset bör så långt möjligt avlägsnas och den kommunala självbestämmningsrätten hävdas. Den lagstadgade undervisningen i högre och lägre skolor angående alkoholfaran bör genom ändamålsenliga åtgärder göras effektiv. Den olaga rusdryckstrafiken bör med alla till buds stående medel stävjas.

Undervisning.

Undervisning, liksom upplysning över huvud taget, är en av de viktigaste förutsättningarna för ett lyckligt samhällsliv. Skolväsendet med folkskolan såsom den stora stora grundskolan för vårt folk, det frivilliga folkbildningsarbetet och vetenskaplig forskning, böra därför vara föremål för samhällets särskilda omvårdnad. Större vikt bör läggas vid det uppväxande släktets karaktärsdanning och personlighetsutveckling. Skolan bör giva en utbildning mera avpassad för det praktiska livets krav.

Folkets andliga och fysiska hälsa.

Vårt folks andliga och fysiska hälsa skall främjas. Allt, som leder till folkstammens försämring och sedernas urartning, motarbetas. Respekten för andliga, religiösa och etiska värden måste upprätthållas, så att den allvarliga livssyn, som hör till vårt folks värdefullaste arv, bevaras och vidgas. Yttringar av ett osunt nöjesliv och ett vinstbegär, som ockra på mänsklig svaghet och njutningslystnad till förfång för god sed, folkhälsa och ekonomni, böra med all kraftbekämpas.